

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 47.

Brasiovu 26/14 Iuniu

1872.

Invitare de prenumeratiune la „Gazet'a Transilvaniei“

cu conditiunile de pana acum.

Avemu mare problema de resolutu. Se ne damu cu totii t6te concursese imprumutate, ca cu noi este Dumnedieu! —

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Sibiu in 22 Iuniu 1872.

Parastasu in. archiduce Sofi'a.

Astadi s'a celebratu si in beseric'a parohiale greco-cat. de aici. Sant'a Liturgia cu parastasu pentru repausulu sufletulu Inaltei adormite in Domnulu, 6re-candu archiduces'a Sofi'a, mam'a prea dulce a Maiestatei Sale sacratissime imperatu si rege apostolicu Franciscu Iosifu I. R.

La fondulu academiiei romane de drepturi.

La fondulu numitei academie s'a mai tramisu:

1. Prin D. Redactoru alu „Albinei“ Vincentiu Babesiu, ca venitu curatu dela un'a reprezentatiune teatrala, data in fav6rea fondulu academiiei de bravii di'etanti romani din Bogsi'a romana in comitatulu Carasiului, 123 fl. v. a., 6r' dela d. capitanu si cavaleru M. Trapsi'a in Gratiu, 20 fl. ca ofertu in fav6rea fondulu academiiei.

2. Prin d. perceptore gremiale si cassariulu despart. cerc. alu Fagarasiului (II) Nicolae Cipu, s'a tramisu ca contribuituri incurse in fav6rea fondulu academiiei, cu ocasiunea adunarei gen. cercuali tienute in 15/3 Maiu a. c. la Veneti'a inferi6re 66 fl.

(A se vede numele p. t. domniloru contribuitori in Nr. procsimu alu f6iei „Transilvani'a“.)

Tradarea.

(Proditio. Verrath. 6rulas. Trahison.)

In Nr. tr. 46 amu suferitu ca se obvie si cuventulu „tradati“. Ac6sta este una espresiune atatu de grea si de consecentie atatu de fatali, in catu unu omu de omenia si de caracteru nu o va sc6te pe budiele sale si nici din pen'a sa, decatu numai in necesitatea estrema si numai in casu candu are cineva probe juridice, tari, neres-turnabili, ca in adeveru s'a intemplatu tradare, ca adica s'au vendutu, s'au traficatu, instrainatu la unu inamicu vreunu mare bunu, drepturile, venitoriulu, fericirea vreunui individu, vreunei natiuni, tieri, armate etc. pentru vreuna recompensa, in bani, in averi, in privilegiuri, ranguri s. a. Dupa t6te legile pop6raloru vietuit6rie in staturi, tradatorii se pedepsescu f6rte aspru, in on6re, in avere si in unele casuri chiaru si in vi6ti'a lor. Inse apr6pe asi'a de greu se pedepsescu si aceia cari inculpa pe altii de tradatori, d6ra ne potendu proba, remanu cu nume de calumniatori infami si spurcati.

6ta pentru ce diseramu ca espresiunea din Nr. 46 a fostu grea. Pana se ni se d6 ocasiune de a ne justifica procedur'a n6stra si mai pe largu, 6ta aici unulu din casurile cele mai spurcate de tradare impreunata cu calumni'a nerusinata si infama. 6ta

in ce modu unii 6meni de nimicu facu abusu de numele si renumele unoru barbati de positiune inalta, precum suntu de ecesimplu si cei doi metropoliti ai Romanilor. Partite politice, maghiaroni si renegati moderni, nu sciu cum se induplece pe poporu ca se-si vendia venitoriulu, ei vinu si mintu ca ac6sta si cutare ar' fi si vointi'a metropolitilor, apoi scriu in numele lor, candidia deputati, in fine au obraznici'a de a tipari inca si proclamatiuni in numele unuia din tr'ensii. Eca cum se falsifica opiniunea publica a poporului.

In comitate nu potu sereesa cu midiol6cele usitate, au trebuintia 6rasi de archierei. D6ra acestia nu incerca se faca sila volientiei nationale; ce ve passa, se afla charlatani cari vorbescu ei in numele lor.

D6ra se vorb6sca cele patru acte tiparite, pe care le avemu dinaintea ochiloru nostrii. Si mai antaiu, 6ca sub Nr. 1 una minciuna anonima, actu aprocrifu, esitu din Clusiu, dela unu comitetu totu anonim, ca si celu din Sibiu.

„AVISU! Adunarea din 12 a lunei curente conchiamata ad hoc de Escelenti'a Sa metropolitulu Dr. Ioane Vancea a otaritu: ca natiunea romana, de 6ra-ce a pasitu in activitate facia cu alegerile ablegatiloru — unde se p6te se se al6ga ablegatu romanu; 6ra la casu candu nu ar' fi posibilu: romanii indreptatiti se voteze numai pe candidatul guvernului.

Se impune d6ra de stricta si santa datorintia inteligentiei romane si deosebitu preutiloru si invetiatoriloru, ca se folos6sca t6ta puterea morala si conduca pre alegatorii romani acolo si asia, ca se fia consecenti decisiunei susu numite.

Guvernulu ne asigura, ca dorintiele n6stre se voru plini. Se lu sprijiniunu, se lu deoblegamu cu concursulu nostru.

Clusiu in 12 Iuniu 1872.

Comitetulu.“

6ta si proclamatiunea totu anonima, plina de minciuni gr6se, invescute in frase poetice:

„APELU catra alegatorii romani din comitatulu Solnocu interiore! Amice! Este apr6pe diu'a, in carea tu la chiamarea regelui teu vei av6 se-ti alegi pre deputatii tei, cari se -ti aline dorerile tale, si se se ingrig6sca de lipsele tale catu -ti su necesarie la o vi6tia mai felice si mai d6mna.

Regele teu cere, ca tu se graiesci, 6ra tu adu-ti aminte si se scii, cumca in clipit'a de facia tu esti unu factoru, carele are putere si dreptu ca si unu rege. Nu este omu, caruia i se permite puterea si cutesanti'a de a se pune intre tine si intre regele, pentru ca vointi'a ta resoluta si dorintiele tale sincere, ce le ai tu la sufletulu teu, se -ti le falsifice, atunci candu tu voiesci ca se -ti le asculte cor6n'a pre calea deputatiloru si se -ti se conc6da implinirea loru legala si constitutionala.

In alegerea deputatiloru tu esti liberu cu de-seversire.

Nu este nimene, carele se cutedie, si caruia se i fia ertatu a influenti'a s6u a retien6 cu forti'a acesta libertate. Legea tieriei si dreptulu teu suntu mai tari decatu verice putere de pre pamentu.

Acum, candu in alegeri ai libertate deplina, depinde numai dela tine, dela priceperea ta si dela conscienti'a, ca 6re va se alegi spre norocirea s6u nenorocirea ta, ca 6re diu'a alegerei o vei binecuv6nt'a s6u o vei blastem'a, ca 6re urmasii tei se voru laud'a de pasiulu teu, ori se voru rusin'a de elu.

Consciinti'a ta a prinsu radecini adence. Partea opositionala nu are dreptu, nu are cugetu curatu catra tine, pentru ca c6rca se nadusi6sca ac6st'a consciintia prin apromisiuni, cari nici odata nu se potu implini, prin fortia si insielatiuni, prin corumperi si amagiri s6u pedece.

Amice! sc6late nu totu dormi in passivitate, intra in actiune si dupa ce nu avemu candidati din sinulu nostru, se ne alaturamu langa partea gu-

vernementala; pentru ca numai prin guvernulu ne potemu castig'a totu ce ne doresce anim'a si sufletulu.

Stralucirea si ingamfarea tu le ai lasatu altor'a. O vi6tia amara, lipse lungi de tacere, de te ingrigesci numai despre panea ta cea de t6te dilele, numai despre acoperirea lipseloru celoru mai urgenti, si cerci a salv'a inca aceea, ce din vif6rele temporiloru rele -ti a remasu din dreptulu teu, din binele teu.

Astadi, patitu si invetiatu, tu cerci — si ast'a e vrednicu de lauda — ajutoriulu in tine insu-ti si in astfeliu de deputati, cari alesi dupa vointi'a ta, se voru lupt'a si suferi cu tine si pentru tine, cari cunoscundu necesarile si lipsele tale, au vointi'a si voru fi resoluti, a spune verde regelui teu: „D6mne! Numai pre ac6sta cale se p6te ca natiunea se fia fericita pentru sene, se fia de folosu tronulu teu si monarchiei tale!“

Tu scii, si esti convinsu cumca natiunea romana totud6un'a a fostu in legatura cu monarchia, au fostu si este cu incredere si alipire catra regele, d6ra contra nici odata. Regele ei coronatu este si regele teu.

On6re regelui austro-ungaricu! On6re acelui, alu cui nume in t6ta duminec'a si serbatori prin santele beserici i lu resuna! Respectu legamentulu nostru!

Libertatea constitutionala este dreptulu teu.

Unu guvernulu ingrigitoriu, luminatu si patriotic, carele vede t6te lipsele, carele cun6sca t6te midiol6cele vindecatorie pentru ti6ra, pentru natiunea romana, carele are o anima sentit6ria pentru t6te suferintiele tale, — numai unu astfeliu de guvernulu este necesitatea ta, este pretensiunea ta.

D6r' t6te acestea tu nu le poti midioloci decatu prin dieta ingrigit6ria, carea se fia respundiet6ria preste toti, care va tiene in trei ani indelungati, intru acei ani va face pentru tine multu bine, mare usurare; d6r' de tei alatur'a langa partea stanga — atunci atatu de multu reu, incatu -ti ar' trebui 100 de ani pana se treci preste urmarile lui cu mari necesuri.

Amicii si fratii tei, pre cari tu la multe oca-siuni i ai onoratu cu increderea ta, li ai ascultatu sfatulu lor, aceia -ti sfatuiescu tie si acuma, ca numai pre acei candidati se i onoredi cu alegerea ta, pre cari ii numimu mai la vale pentru respectivele cercuri.

Cine -ti va dice tie, ca in dietele trecute nu, nu s'a facutu nimicu pentru fericirea si usurarea poporulu in genere, acel'a te insi6la pre tine, se nu i credi lui, pentru ca n'au avutu nici candu unu cugetu curatu catra natiunea romana, — nici nu -ti au facutu candva, nici nu astept'a (dela partea stanga) ceva bine.

Mergi alegatoriule! cu vointia libera si sufletu tare si curatu, mergi la urn'a de votare!

Se trai6sca pentru cerculu de diosu Carolu Torma deputatulu.

Se trai6sca pentru cerculu de susu Ieane F6ldv'ari deputatulu.

Mai multi alegatori din comitatu.“

D6ra 6ta ce raspunde la t6te acestea bravulu romanu si patriotulu leale dn. Gav. Manu, smulgundu masc'a de pre faciele intrigantiloru cu barbati'a de care a datu atatea probe in vi6ti'a sa:

„AVISARE! Fratiloru romani, alegatori nobili si censualisti desteptative!

Vi s'au tramisu unu apelu pentru alegerea lui Carolu Torma si Ioane F6ldv'ari de deputati, — acestu apelu n'au esitu din pen'a, anim'a si conscienti'a romana, acela e anonim, care nici unu romanu adeveratu nu lu p6te subscrie, nu lu p6te incuviinti'a, trecutulu ne dovedesce ce au facutu deputatii maghiari guvernementali pentru noi, nici in viitoriu nu speramu mai multu dela ei, ca-ce nu ni au datu nici o garantia.

Vi s'au tramisu si unu avisu ddt. Clusiu 12 Iuniu 1872 de comitetu. Acest'a inca e aprocrifu,

nescocitu, ca-ci Escelenti'a Sa d. metropolitulu Dr. Ioane Vancea au sositu la Clusiu numai la 9 óre sér'a in 12 Iuniu, si ustenitu s'a si culcatu, in 13 inca nu s'a tîenutu conferintia nici nu s'a adusu astfelu de decisiuni — eu inca amu fostu in dilele acelea la Clusiu cu alti romani din tîenuturile aceste, care mi potu fi martori, ca nu s'a adusu nici o decisiune in privintia alegeriloru. Escelenti'a Sa d. metropolitulu Dr. Vancea nu scie nemica despre acestu avisu, ca acel'a s'au fauritu in Desiu!

Acestu avisu fratiloru, e o cursa precalculata pentru romani, de care noi trebuie se ne ferimu!

Noi ne amu declarat de solidari a alege deputati nationali romani, pre langa program'a conferintiei generale, care au avutu metropolitii insarcinare a o conchiamata inainte de alegeri; — noi inca amu rugatu pre Escelentiele Sale cu telegramu pentru acésta; déra regimulu precum se aude, nu li au ertatu conchiamarea, crediendu, ca romanii voru fi atatu de hebeci, scurtu vedietori, ca ei voru pasi in jocu si actiune, si fara programa, éra partit'a drépta locala impedecanduse pre tóte calile posibile prin intimidari, coruptiuni cu bani si amagiri, cá se nu putemu alege romani, au recursu la aceste midiolóce insielatórie, cá se alegemu maghiari guvernamentali, si noi a priori se ne damu legati.

Eu amu fostu totudéun'a pentru actiune, cointielegere cu inaltulu regimu dupa principiulu do, ut des, si amu si speratu, ca barbatii inaltului regimu folosinduse de impregiarile de facia, voru conchiamata o enquete din barbati mai destinsi romani la Clusiu, si ca regimulu ne va face promisiuni garantate despre concesiuina drepturiloru de egalitate nationala si altele, séu va luá in consideratiune program'a, care s'ar fi adusu intr'o conferintia generala, si la desbatere; — déra tóte aceste nu s'au intemplantu, si partit'a guvernamental'a a crediutu a se putea servi de noi cá de unelte, instrumente órbe!

Deci fratiloru romani! feritive de proroci mincinosi, cari luandu bani dela candidati, voiescu a ve vinde; — aveti dreptu a ve folosi de alegere, aveti dreptu de a remane a casa, ca-ci nimene nu ve póte silí se mergeti la urna, candu ni s'au pusu pedeci la tîenerea unei conferintie generale inainte de alegeri; — déra acuma speru si credu, ca tóta inteligentia curata, si poporulu curatu, necorruptu, amesuratu decisiuniloru din 1 si 3 Iuniu — va remane din convingere departe dela alegere, éra ceia, cari pentru lipse, si sustienerea traiului vietiei au fostu siliti a lua arvona, a-si vinde voturile, inca potu face ce voru voi, ca-ci legea nu i indatorese a merge la votisare, nici a reintóce banii.

Feritive de curs'a ce vi s'au pregatitu; inca odata feritive de proroci mincinosi si amagitori ai partitei, care astfelu abuséza, spre a dificultá cointielegerea nóstra cu inaltulu regimu alu Maiestatiei Sale, — care cá supusi credintiosi din anima o dorimu!!!

Desiu, 16 Iuniu 1872.

Gabriele Manu,
presedintele clubului nationalu centralu
alu comitatului.“

In fine mai urmedia si acésta dechiaratiune a dlui G. Manu:

„Fratiloru romani! Candidarea de deputatu oferita mie cu unanimitate din partea conferintiei numeróse tîenuta in 1-a Iuniu in Lapsiulu ungurescu, nu o potu primí din motivele urmátórie:

1. Pentruca conferintia generala la Alb'a Iulia din partea Escelentieloru Sale domni metropolitii, — cari au fostu luatu pre sine acésta sarcina — nu au fostu convocata in terminulu recerutu, spre a putea satorí o programa generala si solidaria — inaintea alegeriloru — pentru deputatii alegundi.

2. Pentruca fara satorirea unei programe premergatória amu perde terenulu siguru alu solidaritatiei romane sustienute de vécuri intru apararea drepturiloru nationale, si ne amu putea periclitata in susi dreptele nóstre pretensiuni la drepturile generale provinciale, si la egalitatea politico-nationale, pentru care s'au luptatu si strabunii nostri de mai multe vécuri, ba amu cadea chiaru in cursa, care de multu ni se pregatesce din partea adversariloru nationali, si actu ni s'au pregatitu prin impedecarea conferintiei generale de a se tîené inainte de alegeri.

3. Pentruca chiaru prin sustienerea legi electorale actuale, si ne drepte din partea inaltului regimu suntu romanii de prin comitatele transilvane eschisi dela usuarea celui mai sacru dreptu alu alegeri, si dela rezultatulu binefacatoriu alu aceleia,

in asemenare cu locitorii altoru nationalitati si tîenuturi, cari potu alege, si tramite indiecitu mai multi deputati, — éra alegatorii, cari suntu in scrisi inca suntu espusi influintiei nelegiuite, si intimidariloru deregatoriloru, coruptiuniloru cu bani, beuturi, si altoru amagiri ticalóse — incatu romanii se nu póta alege din sinulu seu deputati nationali, cari singuri numai sciu si cunoscú dorintiele cele drepte ale loru, si cari singuri numai potu cu deosebire ai representa cu cunoscintia curata, in interesulu comunu nationale.

Din aceste si alte motive mai multe, vediendune insielati, cá se potemu scapá de curs'a insielatoriloru si amagitoriloru, fratiloru romani nobili, si censualisti! affú cu cale a remané credintiosi credeului politicu nationalu romanescu alu strabuniloru, si din parte-mi a nu luá parte nici intr'o privintia la alegerile de facia pentru diet'a conchiamata la Pest'a.

Din contra, ve apromitu ca in conferintia generala conchiamata pre 27 Iuniu a. c. la Alb'a Iulia ve voiú representá tóte dorintiele, si durerile vóstre bine cunoscute, spre a le susterne inaltiatulu imperatu si rege apostolicu spre inalt'a consideratiune, si numai atunci candu acele ve voru fi respectate, voiú luá parte si la alegerea de deputati pentru o dieta in Pest'a.

Despre aceste dorindu a ve incunoscintia, primiti salutare cordiala, cá dela alu vostru iubitoriu confrate

Gabriele Manu,
alegatoriu nobilu, jude supremu in pens.,
si advocatu provincialu.“

Pe langa aceste acte mai primiramu totu in acésta materia dela Desiu urmátória scire, din care se póte cunósce totu asia de limpede acea desperata minciuna, cu care charlatanii se incercara se ametiésca mentile populatiunei rom. (Vedi Desiu.)

Universitatea de Clusiu.

Atatu ministrulu de cultu si instructiune publica, Teodoru Pauler, catu si consiliariulu ministerialu, Franciscu Mészáros se afla de presente in Clusiu, spre a inchiaia in faci'a locului lucrarile prealabile relative la universitatea de Clusiu, ce se va deschide in lun'a lui Octobre a. c. si totuodata a conferá cu deputatiunea museului transilvanu, pentru cá se lase colectiunile museulu pre sém'a universitatiei.

Concursulu pentru ocuparea catedreloru profesoralu la numit'a universitate s'a publicatu dejá in fói'a oficiale, si suna astfelu:

Pre basea inaltului decretu alu Mai. Sale imp. reg. apost. dela 29 Maiu a. c., referitoriu la ocuparea catedreloru profesoralu, insirate mai la vale, la universitatea de Clusiu, ce se va deschide in anulu scolasticu 1872/3, prin acest'a se publica concursu.

Cu aceste catedre, déca se voru ocupá prin profesori ordinari, suntu impreunate salarie de cate 2000 fl., pre langa aceea 300 fl. bani de cortelu si o urcare a salariulu cu 300 fl. totu la 10 ani de servitiu, — déca inse se voru numi profesori extraordinari, salariulu acestor'a va fi 1200 fl. si 250 fl. bani de cortelu.

Catedrele de ocupatu suntu urmátóriele:

I. La facultatea juridica-politica: Istoria universale a dreptulu europenu si alu patriei; dreptulu privatu si montanisticu alu Ungariei si alu Transilvaniei. Dreptulu privatu áustriacu, procedur'a procesuale, dreptulu comercialu si cambialu.

Dreptulu romanu.

Dreptulu naturalu si enciclopedia. Dreptulu penalu. Dreptulu publicu (de statu) ungurescu. Cunoscintiele legiloru administrative si finantiarie. Dreptulu eclesiasticu catolicu si dreptulu feudal. Statistic'a. Politic'a constitutionale si administrativa. Economiea nationala si sciintiele finantiarie. Dreptulu eclesiasticu protestantu, greco-orientalu si unitariu.

Este de insemnatu, ca catedr'a dreptulu eclesiasticu protestantu, greco-orientalu si unitariu se va impreuná, dupa calificatiunea petentelú, cu un'a din catedrele mai susu insirate.

II. La facultatea de medicina si chirurgia: Anatomia descriptiva si topografica, anatomia patologica. Fisiologia si histologia. Patologia generale, terapi'a si farmalogia. Patologia si terapi'a medicinica speciale, patologi'a si terapi'a chirurgicala speciale, mostulu si ginecologi'a teoretica si practica, sciintiele teoretice si practice despre vindecarea ochiloru. Medicin'a forensica. Pa-

tho-Chemi'a si chemi'a organica. Epizootiologi'a si politia veterinara.

III. La facultatea filosofica: Fisiea experimentale. Fisiea superióra. Matematic'a superióra. Matematic'a elementara. Chemi'a. Zoologi'a si anatomia comparativa. Mineralogi'a si geologi'a. Botanic'a. Filosofiea si pedagogia. Istoria universale si a patriei. Sciintiele aucsiliare ale istoriei. Geografi'a generale si comparativa.

Filologi'a latina. Filologi'a elina. Filologi'a si literatur'a maghiara. Filologi'a si literatur'a romana.

Concurentii au de a-si indreptá suplicele prevedute cu unu curriculum vitae si cu aclusele despre lucrarile loru didactice si literarie séu aplicatiunea de pana acum, precum si despre alte merite, si adica, déca se afla dejá aplicati, pre calea auctoritatiloru, la din contra nemidlocitu la ministeriulu subsemnatu celu multu pana in 10 Augustu a. c.

Bud'a 11 Iuniu 1872.

Dela ministeriulu r. ung. de cultu si instructiune publica.

Braslovu 24 Iuniu 1872.

Geniulu natiunei plana providentialu asuprane: Angeriloru paditori ai vietiei ei nationali politice li a succesu a i readuna spiritulu agiatu, reagiatu si incursatu de elementele imparechietórie, le a succesu ale intruni in templu concordiei! Conferintia din Alb'a Iulia, 27 Iuniu, o privimu, cu bunu auguru, de templu alu concordiei si alu rechituirii solidaritatiei in caus'a nationale. Garantia la acésta suntu barbatii, cari urmandu calei aratate de geniulu celu ce a planatu, plana si va plana asupra natiunei romane cá atare, voru concurge din diversele anghiuri ale patriei, spre a-si depune consiliiale in urn'a satoriei programei nationali facia cu alegerile si cu facendele, ce ne stau la usia, si cari se afla in a-junulu aurei unei constelatiuni mai avansate, mai licurítórie de sperantie, decatu pana acum. Ferice de natiunea, care are barbati devotati binelui ei, cari in soliditatea caracterulu loru probatu cá aurulu prin focu se alatura cu totii umeru la umeru spre a i conduce sant'a cauza la limanulu doritu si asteptatu din intielépt'a loru conducere. Tóta romanimea privesce cu incredere la acésta conferintia si la atitudinea, ce o voru lua barbatii nationali, dupa program'a ce o voru satorí. Abia se voru afla fientie romanesci, cari se nu saluteze prin telegrame cu satisfactiune acésta adunare nationale initiata de barbatii ei devotati, spre a salva onórea nationale, care plutea pe nauea aruncata in mediulu procelei politice. —

Succesu bunu la consultari! si fiti securi, ca noi, pe cari sórtea natiunei inca ne a injugatu in fidelulu ei servitiu, ca si noi toti cei cu anim'a romana si cu pietate catra sant'a cauza nationale privimu la consultele si la program'a acestei conferintie, cá la unu faru anuntiatoriu de securitate si conducatoriu la limanulu doritu. Salutare dér' barbatiloru ei, intru cari natiunea bine a voitu, cá intru angerii ei paditori!!!

Dela 1863, candu pe cale legislativa se recepu natiunea romana de a 4-a natiune in edificulu constitutionale, ea cá consuverana si cá atare nedependenta dela alta connatiune in Transilvania are dreptulu ingrigirei de sene si de viitorulu seu in cadrulu statulu; esta e punctulu de pornire la tóte facendele nóstre, care nu amenintia nici integritatea corónei si a statulu, nici tende la suprematisarea altei natiuni. Se se rusineze odata cei ce vorbescu flécuri, ca diet'a dela Sibiu a fostu conventiculu, pentruca conventicule au fostu dietele acele, cari cu eschiderea poporulu pamenteanu, a maioritatiei, s'au tîenutu in prejudeciulu lui; acolo au fostu si maghiari si secui, afara de ómenii conventiculari. Ce e mai multu, ca acestu dreptu nationale politicu alu natiunei romane cá atare e sigilatu si prin juramentulu regelui, care se estense la sustienerea tuturor drepturiloru si de clase, si atunci dreptulu nostru éra in valóre, ca-ce numai dupa incoronare se umbri prin rescriptu re-

sponsabile, ér' nu prin legislatiune nici prin coróna. Se se rusineze a mai amblati la cuvinte sterpe de tendentie daco-romance, candu nu voimu alta, decatu dreptulu de libera desvoltare neimpedecata, nutritia vietiei nu cu lingur'a desnationalizatoriloru, ci prin noi insine si prin ingrigirea nóstra comuna de inffiorirea poporului nostru, care prin acésta va contribui chiaru la inffiorirea statului comunu mai multu. Vetii vedé, ca cuvintele cont. Gr. Béli, dise in diet'a din Sibiu (vedi Nr. 45) se voru face corpu intru totu, ce privesce binele statului si alu coróniei Ungariei, tocma prin recunoscerea dreptului nu numai individuale, ci si politicu nationale alu natiunei romane din Transilvani'a, care e politic'a ei traditionale. — Se lasamu dér' „K. K.“ la o parte dusmaniele nationali si se cautamu modulu celu mai garantatoriu de bine si pentru tene, dér', Dieu, si pentru mene si acestu bine va aduce Ungariei simpatie nepretiuibile pentru viitoriu! —

Se se dechiare teritoriulu Transilvaniei pe catu e locuitu de romani de pamentu romanescu sub corón'a Ungariei, cum se afla si in fapta; se se recunósca romanului administratiunea sa nationale in teritoriulu lui, cum cerura si strabunii nostri in „suplex libellus“ 1791 p. V. si éca, ca concordia natiuniloru transilvane inceputa in 1863 se póte restabili, cum erá ea chiaru sub St. Stefanu, sub uniunea de atunci, avendu totusi si chefu in tíera si dieta patriotica. — Atata autonomia, atata federalismu, care si astadi se afla in fapta facia cu sasimea, ar' folosí multu si natiunei maghiare, care, cum disei, si ar' castiga simpatii latite de frati adevérati pentru o viétia eterna. Se ne lasamu de utopie pe unu momentu si se trutinamu bine, ca viitoriu ne este in man'a unei si aceleiasi sorti si avemu absoluta necesitate de a fi in adevérata concordia politica nationale. —

Enigm'a e resolvata!

„Tel. Rom.“ Nr. 47 aduce in frunte scirea: „Dupa sciri ulterioare (?) o conferintia séu unu congressu romanu va avé locu numai dupa alegeri.“

Mai tóte cluburile romane de prin Ardélu pretinsera conferintia dela Alb'a Iulia inainte de alegeri, nerecunoscundu competintia adunarei din Sibiu a decide despre demiterea la alegeri fara programa. Totusi spre a prepara calea la eventualea restituire a solidaritatii incolite prin conferintia din Sibiu, romanii fura provocati si prin Gazeta a-si scóte dreptulu de alegatoriu si alu reclama, cá se nu se ivésca vreo pedeca, candu conferintia reclamata la Alb'a Iulia ar' decide demiterea la alegeri si cutare atitudine pentru deputati. Convocarea conferintiei s'a totu amanatu fara a se spune apriatu, ca „numai dupa alegeri“ au de gandu a o conchiama, si numai acum, dupa ce barbatii complacerei maioritatiei natiunei luara iniciativ'a, nu cá membri fideli comitetului din 1861, ci cá romani adevérati ai continuitatei luptei nationali, ne spune comitetulu din Sibiu intr'unu art. adresatu „catra publiculu romanu“, ca are bucuria, ca punctulu 1 alu programei conf. din Sibiu se pune in lucrare, adica ca se va participa la alegeri, ceea ce noi si romanii ardeleni — pana a nu esi program'a nationale — nu o diseramu, decatu totu cu reserva la program'a conferintiei asteptate. In 1/13 Iuniu, dice comitetulu din Sibiu, ca fú insciintiatu (— nu natiunea? —), despre respunsulu in regimu, dupa care congressulu nat. „se póte tiené dupa alegerile dietali“ (numai?); apoi adauge, cá unu suveranu, epiphonem'a: „Acésta déra se va si face.“ —

Cuvintele ministrului, cá respunsu, dupa „Fed.“ suntu: „Escelentiele Vóstre poteti tiené conferintia si dupa alegeri.“ Estu „si“ presupune, ca si inainte; si totusi comitetulu din Sibiu n'a facutu de scire natiunei dela 1-a Iuniu pana acum nici n'a convocat elu conf. gen.! Dóra nu s'a tienti la perplexare, ca dela 1865 incóce pana la conf. din Mercurea natiunea a fostu destulu de parasita fara conferiri generali. Dér' geniulu natiunei plana asuprai, numai dati se ne imbracio-

siamu si acum impreuna, pentrucá dela Vladica pana la opinca se ne binecuvinte si admire posteritatea! Errare humanum est. —

Ne miramu, ca comitetulu din Sibiu, desavoatu si nerecunoscutu de maioritatea natiunei, are totusi aerulu a se obtrude, ma a se arunca in capulu natiunei. — Asta totu nu o amu fi crediutu tocma acum, in ajunulu convocatai conf. gen. din Alb'a Iulia pe 27 Iuniu. Nu cumva aveti de cugetu a o impedeca? Ori vreti per fors: divide et impera?! Apoi unde e punctulu de plecare alu natiunei: solidaritatea?! Mergeti mai bine impreuna la conferintia din Alb'a Iulia si restaurati solidaritatea, cá, in congressulu celu — dupa plóia — se fimu, cum amu fostu la 1863, o anima si unu cugetu!!! Ca vai celui, prin care vine scandalulu!

Comitetulu mai publica totu in acelu Nr. unu materialu despre istoriculu causei romanesci, care lu vomu reproduce si noi, ca voimu se fimu una in caus'a nationale si totu ce se face bine in asta directiune trebue impartesitu cu totulu. — Nu e consultu a fi oraculosu in tempulu constitutionalismului, ci e mai bine a fi francu si leale cu totii. — Éca enigm'a resolvata. —

In Brasiovu romanii se lupta eroicesce cu infratitii spre a reesi cu dreptulu politicu de alegere; ei misca tóta pétr'a, pentrucá se nu remana eschisunici unu individuu cu calitate dupa lege de alegatoriu; cercetara in orasiu si prin sate, aflara in scrisi cu dreptu, fara cuventu, pe multi dintre sasi si reclamandu ii stersera; sasi inspanimentati, ca cadu in minoritate luara alta chiaia de a pretiu casele in orasiu, punendu, cá numai cei ce platescu preste 5 fl. dare de casa se fia socotiti intre alegatori, adica imultinduse darea cu 60, déca va face sum'a de 315 fl., acésta se fia pretiuél'a, ér' nu alta pretiela. In modulu acesta cadura multi dintre infratiti romani, maghiari si nemti, deci tienendu una conferintia numerósa decisera a protesta si dusera astadi vreo 80 insi reclamulu la comisiunea centrale, ér' la ministeriu se tramise alta pentru doborirea chiaiei maiestrite. Se cuvine lauda multoru barbati, cari parasindu-si interesele apera pe poporu in contra scurtarei dreptului politicu. Asta merita tóta imitatiunea, ca-ce altfelu facia cu atata rafinaria a vechiloru politici remanu despoiatu de dreptu o multime de cetatiani, dér' apoi prin tíera, cati nu voru fi pitulati dintre romani? —

In Alb'a Iulia se finira alegerile. Alegatorii au fostu in scrisi 693 insi, votisara inse numai 544, Szilágyi Dezsó deakistu fú alesu cu 446 voturi, br. Gabriele Kemény capata 438, Mocioni Zen. 103 si Puscasiu 97. Preutulu Kerekiesiu si prota Augustinu Popu votara pentru unguru deakistu cu ai sei, fara a porta contu, ca mananca prescura romanésca. Asia se cunoscú ómenii. —

Pana acum deakistii in Ungaria reesira cu 134 dep. si in cercuri, unde mai nainte erau deputati opositionali, stangacii au 26. —

In Clusiu (orasiu) partia deakiana chiamá adunarea pe 23 cá se asculte programele candidatiloru c. Emanuele Péchy si Hajos János. Asteptamu si noi cuprinsulu programei c. Péchy, comisariului r.

Ni s'a uritu a mai si ceti programe de candidati, ca-ce despre romani nu mai audi, decatu totu hul'a indatinata, ca poporulu nostru e masa cruda si, ca noi amu vre constitutiune deosebita, atacandu integritatea statului. Fiale de capu atari fictiunii, cum e, si ceea a lui Salamon Ferencz in cerculu de diosu alu Turdei. — Éca de ce diseramu, ca suffietu de romanu se nu -si dè votulu la strainulu, care numai catu lu vinde si batujocuresce.

Invécia odata, frate romane, a te stima pre tene insusi, si a ingrigi de natiunea ta, avendu incredere in barbatii de sangele teu, cum facu si strainii cu ai loru, ca pana atunci ei ridu in pumni de prostia celoru, cari -si vendu votulu, pentrucá din elu se le cadia blastemulu pe senesi pe fii sei.

— Foiele oficiale, din Vien'a si Pest'a, comunicara la finea septemanei trecute una seria intréga

de publicatiuni, privitorie la provincializarea confiniului militariu banatianu si a batalionului Titel, si anumitu: unu manifestu imperatescu catra granitarii din regimentulu 12, 13, 14 si din batalionulu Titel; mai de parte una ordinatiune, prin carea cu prim'a Novembre a. c. se abróga regulamentul militariu sustatoriu pre teritoriulu confiniului militariu, si loculu lui se introduce art. de lege din 1868 pentru aperarea tieriei; apoi unu rescriptu despre despusetiunile privitorie la trecearea teritoriului respectivu din administratiunea militaria in cea civila, si, in fine, una lege in privintia schimbarei mai multoru institutiuni administrative de pre numitulu teritoriu. —

Fagarasiu 17 Iuniu 1872.

Stimate Dle Redactoru!

In Nr. 44 a „Gazetei Transilv.“ din anulu acesta, a aparutu o corespondintia ddt. „Fagarasiu in — Maiu 1872“ subsemnata de R. . . ., adica de numele meu. Respectivulu corespondinte de aici, au mai scrisu si alta corespondintia totu suptu acestu nume in érn'a trecuta, plina de insinuari si vatamari personale asupra capitanului supremu Tamasiu, si a unei alte persóna, in tómn'a trecuta au scrisu asemenea corespondintia in „Federatiune“, éra si plina de insinuari si personalitati, asupra v. capitanului Codru, si pentru cá publiculu de aici se créda si mai usioru, ca eu a-si fi corespondintele, au latitu, ca eu a-si fi autorulu acelor corespondintie.

Se cere in adevéru una mare dose de nerusinare, cá cineva se cuteze a scrie in publicitate suptu unu anumitu nume strainu, sub firma unei anumite persóna astfelu de pamflete, fresce cu scopu de a suspitiona pre respectivulu, si alu aduce in positiune neplacuta.

O astfelu de pasere, care canta mereu de suptu pene straine, va condamna o siguramente fiacare. ca-ci procedura acésta e nedémna, necalificabila, si póte mai bine va fi caracterisata, déca vomu numi-o fara caracteru.

De óra-ce eu cá ori care altulu, nu -mi potu da numele la astfelu de pamflete, nu potu fi espedientu pentru insinuarile, si chiaru laudele . . . corespondintelui, rogu pre stimatulu corespondinte, se binevoiesca a me crutia pe viitoriu, cá se nu me vedu necesitatu a recurge la alte midiolóce neplacute pentru elu.

Pre Dvóstra, Domnule Redactoru, care siguramente -mi cunosceti scrisóri'a si subscrierea, ve rogu se fiti pre viitoriu cu precautiune in acésta privintia, — totu odata ve rogu mai departe, cá dandu locu acestoru sire in colónele Gazetei, se constatati din partea Redactiunei, ca nu sum autorulu corespondintiei susu citate*).

Ioane Romanu m/p.,
advocatu.

Desiu 18 Iuniu n. Eu din 11 pana in 14 demaneti'a amu fostu in Clusiu. In 13 amu fostu de dóue ori la metropolitulu Dr. I. Vancea, adica inainte si dupa visitele facute la ministrii. Comitetu ad hoc nu s'a tienti, ci venindu a casa unu boieru dela Clusiu, a compusu apellulu sub B. si anonsulu sub C. si pe acelea le au tiparitu in Gherl'a; manuscriptulu B. l'au purisatu si scrisu vice-notariulu si celu de sub C. ecsecutoriulu (portarellu in Romani'a. Red.), ambii teneri romani.“

Mai incolo ni se scrie: 1. ca la toti subprefectii li s'a comisu strinsu cá se dè alegatoriloru tierani porunci aspre, se votedie numai pentru candidati deakisti; 2. toti dascalii fusera citati de catra inspectorii scolari, si li s'au apromisu remuneratiuni cate 20—30 fl. pentru fiacare, déca voru sprijini cu zelu pe candidatii gubernem., éra din contra, fusera terorisati cu scótere din postu; 3. in cerculu Lapusiului, unde celi doi docenti sfatosi si nerabdatori precipitara lucrulu si facura secatur'a, de diece septemani stau deschise carciunele jidovesci pentru alegatori; li se dau si bani, malaiu, lemne, bani imprumutu.

Asia se face pe la noi opiniunea publica; asia se propaga moralitatea, asia se facu si legile. —

*) Nu, ci din alta mana ne veni acea corespondintia. — R.

Cronica estera.

In Romani'a se discuta caus'a evreiloru cu mare resemnatiune. Scirile, ca poterile voru a face conferintie pentru cestiunea evreiloru din Romani'a, si ca consiliulu federalu alu Germaniei a primitu propunerea relativa la aperarea evreiloru, neodihnesce multu. Prusi'a opresce pe iesuiti din teritoriulu germanu, si Romani'a se suferu pentru evrei! — Dér' scirile posterioare mai tiermurescu amesteculu poteriloru la simpla recercare a se da garantia de catra gubern. romanu, ca se voru incungiura persecutiunile evreiloru, cari n'au ecsistatu nici odata. Amestecu in cele interne? Nu se admite. —

Rom'a 20 Iuniu. Una scrisore a Papei catra Antonelli, privitoria la intentiunea Italiei de a suprima ordinile religioase in Rom'a, declara, ca conciliarea intre usurpatoria Italia si drepturile Papalitatii este imposibile; prin urmare protesta contra atentatoru ce se facu asupra Papalitatii si catolicismului.

Una bulla secreta a Papei abroga prerogativa Austriei, Franciei, Spaniei si Portugaliei la alegerea pontificale. Si „Gazetta d'Italia constata, ca acesta bulla o a facutu Papa impinsu de iesuiti, cari vreu a reesi cu candidatulu loru Patrizi.

Berlinu 20 Iuniu. Guvernulu dela Haiti refusandu de a despagubi pe negociatorii germani, doue corvete prusiane au capturat doue corvete haitiane.

Germania se invoiesce a evacua teritoriulu francesu, deca in estu anu se va solvi 1 miliardu ese din 2 departemente; in anulu viitoriu dupa depurarea altui mil. parascesce alte 2 depart. si in 1874 dupa depunerea a 3. miliardu ultimele 2 departemente, si acesta concessiune se face din incredere catra Thiers. —

Parisu 21 Iuniu. Maresialele Forey a muritu. In convorbirea cu delegatii dreptei, Thiers se pronuncia din nou pentru mantinerea si consolidarea republicei. Thiers vorbesce de utilitatea crearii unei a doua camere, ca punctu de radimu conservatoriu seu guvernamentale.

Ministeriulu Spaniei s'a compus definitivu, precum urmaza: d. Zorrillo presiedinte si ministru de interne, Martos la afacerile straine, Cordoba la resbelu, Montero Rios la justitia, Ruiz Gomez la finantie, Béranger la marina, Echegaray la instructiune si lucrari publice, Gasset la colonii. DD. Zorrilla si Montero fiindu absentii din Madridu, d. Cordoba va tieue ad interimulu presiedintiei si d. Martos pe alu justitiei si de interne. E probabile, ca d. Zorrilla se va alege ca deputatu la Madridu.

Noulu ministeriu va organizá militia nationale in tota Spania, va suspinde cortesii si apoi ii va disolve. La Madridu a fostu o intrunire radicale pentru o manifestatiune simpatihica in favore ministeriului Zorrilla, care, dupa „l'Universal“, a sositu la Madridu. Se dice, ca mai multi guvernatori de provincii -si au anuciata dimisiunile prin telegrafu. — „R.“

Diurn. of. „Nuova Roma“ inse relata, ca regele Amadeu ar' fi cerutu svadu dela tatalu seu Victore Emanuele, deca, dupa propunerea ministriilor ar' fi consultu se suspinda constitutiunea seu nu? Si Victore Emanuele i a datu consiliu, ca se nu -si calce juramentulu, ci mai bine se abdica la tron, ca principe demnu de dinasti'a sa. Spania insufla mare grigia Europei intregi, nu cumva se devina si ea republicana. —

Athena 20 Iuniu. Ministrulu francesu Ferry duce cu sine o nota, prin care reclama detoria de 30 de milioane ce au fostu imprumutate Greciei de catra Franci'a in 1832.

New-York 20 Iuniu. Se dice, ca s'a Jatu astadi ordini telegrafice reprezentantiloru americani la Genev'a de a nu combate amanarea, dupa cum vre si Angli'a.

Bibliografia.

La intrebarile care ni se facu din unele parti despre dictionarie si gramatice romano-unguresci si ungueresci-romanesci, ne aflamu in stare se informamu numai despre cele ce cunoascemu noi.

Dictionariulu maghiaru-romanu alu lui Georgie Baritiu. Brasiovu.

Gramatica ungaro-romanésca, de canoniculu Ioane Negruti. Blasiu. II edit.

Gramatica romano-unguresca de profesoru Octaviu Baritiu. Naseudu. II edit.

Vocabulariu micu maghiaru-romanescu, de Octaviu Baritiu.

Gramatica maghiaro-romanésca, de Andreiu Cosma, in Zelau (Zilah).

Altele nu cunoascemu; suntemu inse siguri, ca voliendu seriosu clasile superiori a-si invetia limbela unii dela altii, atunci curendu voru mai esi inca si alte opuri de acestea.

Tote acestea se potu trage seu de a dreptulu dela auctori, seu si dela diverse librarii, precum:

In Brasiovu: H. Zeidner.

„ Sibiu: Julius Spreer (Sam. Filtsch), unde se afla si unu numeru considerabile de carti romanesci din mai multe specialitati, pentru care se da si catalogu tiparitu, destulu de bogatu.

In Clusiu: Ioane Stein.

Ladisl. Demjén.

In Maramuresiu-Siget: Libraria Paulu Kibling.

In Aradu: Fratii Bettelheim.

In Lugosiu: Iosifu C. Kremann.

Nr. 13/c. c. 1872. 3—3

Publicatiune.

Prin care se aduce la public'a cunoscentia, ca in comitatulu Turdei conscrierea pentru alegerile deputatiloru dietali pro anii 1872—5 s'a finitu si conspectulu alegatoriloru s'a pusu la cas'a comitatului in cancelaria notariala spre libera privire, — deci in orele oficiose dela 16 pana la 26 Iuniu se pote privi ori prin cine.

Din siedinti'a comitetului centrale alu comitatului Turdei, tienuta la 12 Iuniu 1872.

Br. Georgiu Kemény m/p., comitele supremu.

Albertu Rediger m/p., notariu.

Nr. 14/c. c. 1872. 3—3

Publicatiune.

In cele 2 cercuri electorali din comitatulu Turdei, alegerea deputatiloru dietali la diet'a pre

1872—5, se va intempla in cerculu electoralu de diosu in diu'a de 2, 3 si 4, era in cerculu electoralu de susu in diu'a de 3, 4 si 5 Iuliu a. c. totudeun'a dela 8 ore ante-amedi, pana la 8 ore sera. —

In cerculu de diosu in opidulu Turd'a la cas'a comitatului.

In cerculu de susu in opidulu Sasu-Reginu la cas'a magistratuala.

Voturile se voru culege in urmatoriulu ordinu:

I. In cerculu de diosu:

a) in diu'a de 2 Iuliu dela alegatorii din cerculu: Iar'a de diosu, Savadisc'a, Trascau si opidulu Girisiu;

b) in diu'a de 3 Iuliu din cerculu Campiei, Capusiu si Muresiu-Ludosiu;

c) in diu'a de 4 Iuliu din opidulu Turd'a.

II. In cerculu de susu:

a) in diu'a de 3 Iuliu dela alegatorii din opidulu Sasu-Reginu si cerculu D.-Szt.-Iván;

b) in diu'a de 4 Iuliu din cerculu Gurgiului;

c) in diu'a de 5 Iuliu din cerculu: Maereu si Muresiu-Iar'a.

Se anoteza, ca acei alegatori indreptatiti, cari locuiescu afara de comitatu, potu votisa in ori-care din acestea 3 dile, asemenea si aceia, cari suntu impedecati a votisa de odata cu cerculu de care se tienu.

Mai incolo se face cunoscutu, ca deca din aceia, la cari s'a votisatu, nici unulu n'ar avea majoritate absoluta de voturi, intre acei 2 individi, cari relative au primitu mai multe voturi, se va intempla in sensulu § 33 din instructiunea electorala, alegerea noua, in diu'a de 29 si urmatorile dile ale lui Iuliu a. c., totu in ordinulu de mai susu.

Din siedinti'a comitetului centralu alu comitatului Turd'a, tienuta la 12 Iuniu 1872.

Br. Georgiu Kemény m/p., comitele supr. si presied. com. centr.

Albertu Rediger m/p., notariu.

Cursurile

la bursa in 26 Iuniu 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 37	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 95	„ „
Augsburg	—	—	109 „ —	„ „
Londonu	—	—	112 „ —	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	64 „ 70	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	72 „ 20	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	81 „ 75	„ „
„ „ temesiane	—	—	81 „ —	„ „
„ „ transilvane	—	—	79 „ —	„ „

Conspectu

de afacerile „Institutului de creditu si economii Albina“ din Sibiu pe tempulu dela inceputu pana in 31 Maiu 1872.

Percepte:		Erogate:	
Capitalu de actiuni respunsu	93320 —	Efecte de valóre cumperate	30500 —
Competintia de spese (contribuiri la coperirea speselor, cate 1 fl. de actiune dupa 2808 actiuni)	2808 —	Interese rebonificate pentru efecte cumperate	137 50
Efecte de valóre vendute	30500 —	Cambie (politie) escomptate	43919 17
Interese dupa efecte de valóre proprii	780 20	Interese de reescomptu	58 50
Tiparitari vendute	59 50	Anticipatiuni pe obiecte de valóre	1200 —
Inlocari de capitale spre fructificare	4735 61	Spese de fondare	9563 81
Cambie (politie) reescomptate	6300 —	Mobili	742 98
Interese de escomptu	1743 60	Cumperare de moneta	21 —
Interese de lombardu	30 —	Imprumute pela reuniuni	65837 50
Contribuiri la fondulu de garantia alu reuniuniloru (cuotele platite de participanti)	10103 50	Tiparitari	784 76
Interese dupa imprumutele simple date la reuniuni	4114 68	Salarii	596 66
Incurse la fond. de reserva generale	2726 —	Spese curente, chiria, spese postale etc.	290 83
Incurse dela diversi creditoru	1207 —	Esite la diverse, debitori	1297 —
	158428 09	Starea efectiva a cassei cu 31 Maiu 1872	3478 38
			158428 09

Dupa prob'a de bilantiu prezentatu in siedinti'a plenaria din 1 ale curente a consiliului de administratiune, operatiunile de pana acum representa unu castigu de **7131 fl. 95 cr.**

Reuniuni de creditu are institutulu infintiate cu totulul 12, cu unu numeru preste totu de 738 participanti.

Sibiu, 10 Iuniu 1872.

Directiunea institutului.